

РАЗПОРЕЖДАНЕ

гр. София, 29 март 2024 г.

Тълкувателно дело № 3/2023 г. на ОСГТК е образувано с разпореждане от 07.06.2023 г. на председателя на Върховния касационен съд на основание чл. 292 ГПК, по предложение на състав на Върховния касационен съд за приемане на тълкувателно решение по въпроса: *„При уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, откога тече съгласно чл. 114 ЗЗД давностният срок за главницата и/или за възнаградителните лихви - от датата на падежа за всяка вноска или от настъпване на изискуемостта на целия дълг, включително в хипотеза на предсрочна изискуемост?“*

След образуване на тълкувателното дело е постановено определение № 1609/13.06.2023 г. по гр. д. № 4859/2022 г. на ВКС, ГК, Четвърто отделение, с което на основание чл. 292 от ГПК е спряно производството по гр. д. № 4859/2022 г. на ВКС, ГК, Четвърто отделение, поради констатирана противоречива съдебна практика, и е отправено предложение до ОСГТК на ВКС да постанови тълкувателно решение по още два въпроса, а именно: 1. *„При уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, необходимо ли е за възникване на регресни права между солидарните длъжници, в т.ч. между поръчителя (за платеното от него) и главния длъжник, да бъде погасен целия дълг или е достатъчно да е изплатена част от общото задължение?“* и 2. *„Кой е началният момент, от който започва да тече давност за вземанията по договор за банков кредит, при уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, в отношенията между солидарните длъжници, в т.ч. между поръчителя (за платеното от него) и главния длъжник?“*

С разпореждане на председателя на ВКС от 25.10.2023 г. разпореждането от 07.06.2023 г. за образуване на тълк. д. № 3/2023 г. по описа на ОСГТК е допълнено, като е постановено ОСГТК да се произнесе и по въпросите, поставени с определение № 1609 от 13.06.2023 г. по гр. д. № 4859/2022 г. на ВКС, ГК, Четвърто отделение.

В изпълнение на правомощията си по чл. 7.1 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС (Правилата), определената комисия за изготвяне на тълкувателното решение в състав: докладчик съдия Николай Марков (ТК) и членове съдия Тотка Калчева (ТК) и съдия Боян Цонев (ГК), е изготвила предложение относно допустимостта на направените предложения по чл. 292 ГПК и поставените с тях правни въпроси.

По въпроса, по който е образувано тълк. д. № 3/2023 г. на ОСГТК на ВКС, комисията е констатирала, че е налице противоречива практика на състави на ВКС, същият е допустим и не е необходимо да бъде редактиран. По въпросите, поставени с определение № 1609 от 13.06.2023 г. по гр. д. № 4859/2022 г. на ВКС, ГК, Четвърто отделение, комисията е констатирала, че са свързани с правния въпрос, по който е образувано тълк. д. № 3/2023 г. на ОСГТК, но формулираните в тях правни становища не обосновават наличие на противоречива практика.

С оглед мотивираното становище на комисията за отклоняване на цитираните два въпроса, на основание чл. 7.2. от Правилата е насрочено закрито заседание по тълкувателното дело за проверка на допустимостта на предложението по чл. 292 ГПК, отправено с определение № 1609 от 13.06.2023 г. по гр. д. № 4859/2022 г. на ВКС, ГК,

Четвърто отделение.

С определение от 13.12.2023 г., ОСГТК е отклонило предложението за приемане на тълкувателно решение по въпросите, поставени с определение № 1609 от 13.06.2023 г. по гр. д. № 4859/2022 г. на ВКС, ГК, Четвърто отделение.

След произнасянето на ОСГТК в посочения смисъл и предвид предложението на комисията по чл. 7.1. от Правилата по отношение на въпроса, по който е образувано тълк. д. № 3/2023 г. на ОСГТК на ВКС, на основание чл. 7.3, 8.1 и 8.2 от Правилата с разпореждане от 03.01.2024 г. тълкувателното дело е насрочено за разглеждане в открито заседание на 16.05.2024 г. от 14:00 ч., както и за закрито заседание за обсъждане и приемане на доклада на комисията, като са изпратени покани за депозиране на становища на лицата, посочени в чл. 129 ЗСВ, и на апелативните и окръжните съдилища.

В определения срок за представяне на становища по делото е постъпило мотивирано становище на Висшия адвокатски съвет по въпроса, предмет на тълкуване, регистрирано с вх. № 500580/14.03.2024 г. В заключителната част на представеното изложение (пункт 2.3., стр. 9) е залегнало предложение на основание чл. 125 от ЗСВ и с оглед точното прилагане на закона и развитието на правото ОСГТК да се произнесе с тълкувателното си решение и по следния въпрос: *„При уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни надежди, какъв е давностният срок за главницата и за възнаградителните лихви – общият 5-годишен срок по чл. 110 от Закона за задълженията и договорите или специалният 3-годишен срок по чл. 111, б. „в“ от Закона за задълженията и договорите?“*

Основните правомощия на председателя на ВКС във връзка с образуването, насрочването и разглеждането на тълкувателните дела са регламентирани в разпоредбите на чл. 125 – чл.129 ЗСВ. В детайли цялостното администриране на делата се подчинява на специфичния процесуален ред, уреден с Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС, приети с решение на Пленума на ВКС от 15.11.2016 г. на основание чл. 131а ЗСВ.

В разглеждания случай не са изпълнени предвидените от чл. 9 от Правилата предпоставки за допълване на разпореждането за образуване на тълкувателно дело № 3/2023 г. на ОСГТК с въпроса, формулиран в становището на ВАДвС.

Със задължителните тълкувателни актове се изяснява точният смисъл на правната норма, по чието прилагане са констатирани противоречия и неясноти. Според чл. 124, ал. 1 ЗСВ наличието на противоречива или неправилна практика по тълкуването и прилагането на закона е задължителна предпоставка за образуването на тълкувателно дело. Тъкмо затова съгласно чл. 127, ал. 2, т. 1 и 2 от ЗСВ искането следва да съдържа съответната разпоредба на нормативния акт и изложение на спорните въпроси по прилагането ѝ, както и влезлите в сила съдебни актове, в които се съдържа противоречива или неправилна съдебна практика. Систематичното място на обсъжданата разпоредба на чл. 127 ЗСВ (преди нормата на чл. 128 ЗСВ) обуславя извод, че председателят на съда постановява разпореждане за образуване на тълкувателно дело само при наличието на искане, съобразено от формална страна с изискванията за съдържание по чл. 127 ЗСВ.

Същите условия в пълна степен се отнасят и към регламентираното в чл. 9 от Правилата правомощие на председателя на ВКС да разшири обхвата на тълкувателното

дело чрез допълване на разпореждането за образуването му по реда на чл. 7. То може да бъде упражнено, ако след постановяването на разпореждането за образуване на тълкувателното дело възникне ново основание за издаване на тълкувателно решение. Възможността за допълване е обусловена от обективното наличие на „ново основание“ за приемане на тълкувателно решение – противоречива или неправилна практика по друг въпрос във връзка с тълкуването и прилагането на съответната правна норма, различен от правния въпрос, по който е образувано тълкувателното дело, но по естеството си свързан с него. За да представлява годна база за сезиране на общото събрание на съответната колегия или колегии на ВКС, новото основание за издаване на тълкувателно решение по смисъла на чл. 9 от Правилата също следва да отговаря от формална страна на предвидените в чл. 127 ЗСВ условия.

В разглеждания случай залегналото в становището на ВАДвС искане за включване на нов въпрос в предмета на образуваното тълкувателно дело не е обосновано с посочени и приложени влезли в сила съдебни актове, обективиращи противоречива или неправилна практика на българските съдилища, нито съдържа твърдения за наличието на такава. Констатираната непълнота осуетява възможността за ефективно провеждане на подготвително заседание на комисията по чл. 7.1. от Правилата, като препятства проверката на допустимостта на искането по отношение наличието на задължителната предпоставка за приемане на тълкувателно решение – формирана противоречива или неправилна практика при тълкуването и прилагането на съответната правна норма.

Въз основа на изложените съображения намирам, че не са налице основанията на чл. 128, ал. 1 вр. чл. 127, ал. 2, т. 2 ЗСВ вр. чл. 9 от Правилата за допълване на разпореждането на председателя на ВКС от 07.06.2023 г. за образуване на тълкувателно дело № 3/2023 г. на ОСГТК с въпроса, формулиран в становището на ВАДвС от 14.03.2024 г., поради което

РАЗПОРЕЖДАМ:

ОТКАЗВАМ да допълня разпореждането от 07.06.2023 г. за образуване на тълкувателно дело № 3/2023 г. на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд по предложението на Висшия адвокатски съвет за приемане на основание чл. 125 ЗСВ на тълкувателно решение и по следния въпрос: *„При уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни надежди, какъв е давностният срок за главницата и за възнаградителните лихви – общият 5-годишен срок по чл. 110 от Закона за задълженията и договорите или специалният 3-годишен срок по чл. 111, б. „в“ от Закона за задълженията и договорите?“*

Настоящото разпореждане да се публикува на вътрешния и външния сайт на ВКС – секция „Тълкувателни дела“.

ГАЛИНА ЗАХАРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД